

Richtlijnen voor Research Data Management

Vastgesteld bij Collegebesluit 15 december 2014

1. De instelling benadrukt het belang van een zorgvuldige en integere omgang met onderzoeksdata. Onderzoeksdata maken een essentieel onderdeel uit van de wetenschappelijke onderzoekscyclus. Het is noodzakelijk dat de gegenereerde onderzoeksdata tijdens de gehele wetenschappelijke cyclus naspeurbaar en controleerbaar zijn. Daartoe moet duidelijk zijn waar gegevens op zijn gebaseerd of waaraan zij zijn ontleend, en waar zij te vinden zijn. De instelling benadrukt dat vrije toegang tot onderzoeksgegevens, die de resultaten van het onderzoek en de publicaties onderbouwen, zal helpen om de integriteit, transparantie en kwaliteit van het onderzoek te garanderen. Toegang bieden tot researchdata ondersteunt de fundamentele wetenschappelijke premisse dat alle onderzoeksresultaten door anderen te controleren moeten zijn. Door wet- en regelgeving en overwegingen van bijvoorbeeld privacy, moeten hier soms beperkingen aan worden gesteld. Maar het uitgangspunt is, dat gegevens openbaar zijn waar het kan, en besloten waar het moet.
2. De instelling als geheel maar ook haar faculteiten/domeinen, gemeenschappelijke dienstverlenende eenheden, onderzoekers, externe medewerkers en financiers van onderzoek, moeten samenwerken om goed databeleid te ontwikkelen en te implementeren. Een en ander met inachtneming van de (inter)nationale wetgeving, de eisen die onderzoeksfinanciers stellen, en van de gebruikelijke vormen van databeheer binnen de desbetreffende wetenschapsdiscipline.
3. Deze richtlijnen voor de omgang met onderzoeksdata gelden voor alle typen onderzoek dat wordt uitgevoerd aan de Universiteit van Amsterdam, AMC en ACTA en de Hogeschool van Amsterdam, ongeacht door wie het onderzoek wordt gefinancierd. Deze richtlijnen zijn dus van toepassing op disciplines en thema's die onderling verschillen in wetenschappelijke methodiek en conventies. Het is dan ook noodzakelijk om deze algemeen geldende richtlijnen te vertalen naar de eigen situatie op de faculteit, het domein, het onderzoeksinstituut, het kenniscentrum, de graduate school of het college.
4. De universitaire en hogeschoolgemeenschap als geheel, maar ook de individuele onderzoekers, erkennen hun verplichtingen jegens onderzoeksfinanciers en zijn op de hoogte van de vigerende eisen aan databeheer en van de geldende gedragscodes, die ervoor zorgen dat de kwaliteit van dataverzameling, data-invoer, -opslag en -verwerking goed wordt bewaakt.
5. In het verlengde van de hier beschreven centrale richtlijnen voor onderzoeksdatabaseid worden er per onderzoeksinstituut, graduate school of kenniscentrum richtlijnen voor de omgang met onderzoeksdata opgesteld. Deze richtlijnen beschrijven de verantwoordelijkheden en rollen van betrokkenen in een onderzoeksproject en de regels en afspraken rond de toegang, opslag en archivering van onderzoeksdata, maar gaan ook in op ondersteuning, scholing en training van onderzoekers en studenten op het gebied van research data management (RDM).
6. Voor het onderzoek wordt per onderzoekseenheid een Data Steward aangewezen die gezien zijn ervaring en expertise geacht wordt onderzoekers advies en ondersteuning te kunnen bieden bij hun RDM. In de praktijk kan dit bijvoorbeeld de onderzoeksdirecteur, het hoofd van een onderzoeksgroep of de Principal Investigator zijn. Bij de HvA kan dat een lector zijn. In de lokale

richtlijn (per faculteit/domein/graduate school) dient te worden beschreven wie de Data Steward aanwijst en hoe deze invulling geeft aan zijn rol, om zo een zorgvuldige en integere omgang met onderzoeksdata binnen de eenheid te garanderen.

7. De Data Steward kan zijn taken delegeren mits deze taken worden vastgelegd in een Research Data Management Plan (RDMP). De Data Steward is verantwoordelijk voor RDM in één of meerdere onderzoeksproject(en) en controleert minimaal één keer per jaar de voortgang rondom het RDM en doet verslag aan de onderzoeksdirecteur/domeinvoorzitter.
8. Ook wanneer er met externe partijen onderzoek aan de UvA/HvA wordt verricht, wordt een aan de UvA/HvA werkzame Data Steward aangewezen. Wanneer er verschillende co-investigators aan één onderzoeksproject werken, wordt er slechts één Data Steward aangewezen.
9. Wanneer de Data Steward de instelling (of zijn onderzoeksinstituut) verlaat, zal er met de onderzoeksdirecteur van het desbetreffende instituut of de domeinvoorzitter van het Hogeschooldomein tijdens een exitgesprek worden afgesproken wie de Data Steward opvolgt en dus eindverantwoordelijk wordt voor het RDM in het onderzoeksproject of respectievelijk het kenniscentrum.
10. Wetenschappers zijn primair zelf verantwoordelijk voor de omgang met onderzoeksgegevens gegenereerd binnen hun onderzoek. Een RDMP geeft gestalte aan deze verantwoordelijkheid. Iedere onderzoeker zal per project of programma een RDMP moeten opstellen.¹² Wetenschappers zijn vrij om een eigen invulling te geven aan hun RDMP, behoudens (inter)nationale wetgeving, de eisen die onderzoeksfinanciers stellen, het beleid van hun eigen graduate school, onderzoeksinstituut of kenniscentrum, en de gebruikelijke vormen van databeheer binnen hun eigen wetenschapsdiscipline.
11. Wetenschappers dienen voor ogen te houden dat een adequaat RDMP hen in staat stelt om de resultaten van hun onderzoek ook later nog te onderbouwen. Daarvoor is het van belang dat de keuze van de onderzoeksvraag, de opzet van het onderzoek, de keuze van de gehanteerde methode en een verwijzing naar de geraadpleegde bronnen adequaat is gedocumenteerd. Adequaat beheer van onderzoeksgegevens door middel van een RDMP is van belang voor onderzoekers voor de duur van hun onderzoek, en is ook voor de lange termijn van waarde. Bovendien is adequaat beheer van onderzoeksgegevens van belang ten behoeve van het gebruik door en verantwoording naar particulieren, overheid, bedrijfsleven en andere organisaties. Adequaat beheer van onderzoeksgegevens en de aanwezigheid van een RDMP worden besproken tijdens het jaargesprek.
12. Onderzoekers spannen zich in om de directe kosten verbonden aan RDM op te nemen in de subsidieaanvraag voor hun onderzoeksvoorstel. Er zijn verschillende online tools beschikbaar om een reële inschatting te kunnen maken van de kosten die verbonden zijn aan RDM. Ook de informatiespecialisten bij de Bibliotheken van de universiteit en hogeschool zijn in staat om onderzoekers bij de faculteiten en domeinen te helpen bij het opstellen van een RDM-begroting en -plan.
13. Ter ondersteuning van hun onderzoekers zijn instituten en graduate schools ook verantwoordelijk voor de beschikbaarheid van een betrouwbare (technische) infrastructuur voor de omgang met

onderzoeksdata. Daarmee wordt actief bijgedragen aan het verminderen van de veiligheidsrisico's op negatieve maatschappelijke, economische en financiële gevolgen

14. Onderzoeksdata moeten:

- a. Accuraat, volledig, authentiek en betrouwbaar zijn;
- b. Herkenbaar, vindbaar en waar nodig raadpleegbaar zijn;
- c. Van de juiste metadata zijn voorzien;
- d. Waar mogelijk open standaarden gebruiken voor bestanden en metadata;
- e. Van een persistente object identifier zijn voorzien;
- f. Voor bewaren en toegang dient de relevante wet- en regelgeving in acht te worden genomen, evenals aan de eisen die onderzoeksfinanciers, de reeds vigerende databeleidsplannen en de geldende gedragscodes stellen ten aanzien van data;
- g. Openbaar toegankelijk zijn waar mogelijk; anders beperkt toegankelijk (en indien beperkt/ niet toegankelijk motiveren waarom niet), in overeenstemming met de geldende ethische, data sharing en open access principes;
- h. Toegankelijk zijn voor de Commissie Ethiek die beoordeelt of het onderzoek voldoet aan de regels en normen die zijn vastgelegd in de statuten van de Commissie Ethiek.

Repositories van data moeten:

- i. Voorzieningen bieden waarmee in de repository gedeponeerde data aan de eisen a-h kan voldoen;
- j. Waar mogelijk open standaarden gebruiken voor toegang (zowel raadplegen als deponeren) en metadata;
- k. Beveiligd zijn tegen ongeoorloofde toegang;
- l. Bij voorkeur gecertificeerd zijn;
- m. Zowel technisch als organisatorisch duurzaam zijn.

15. De bewaartermijn van ruwe onderzoeksgegevens is minimaal tien jaar. Deze gegevens zijn openbaar waar mogelijk, en anders worden deze op aanvraag ter beschikking gesteld aan andere wetenschapsbeoefenaren, behoudens de van toepassing zijnde wet- en regelgeving en – beschreven – uitzonderingen.

Bij gebruik van medische gegevens en lichaamsmateriaal voor wetenschappelijk onderzoek en onderwijs houden onderzoekers zich aan de afspraken die zijn gemaakt tussen artsen, onderzoekers en patiëntenverenigingen. Deze afspraken zijn gebaseerd op bestaande (privacy)wetgeving.

Onderzoeksdata worden zodanig gearchiveerd dat ze gedurende deze periode met een minimum aan tijd en handelen kunnen worden geraadpleegd.

16. Bewerkte data, afgeleid van de ruwe gegevens, worden bewaard conform geldende wet- en regelgeving (bijvoorbeeld wetgeving rond octrooien), de eisen die vanuit de onderzoeksfinanciers worden gesteld, de vigerende databeleidsplannen en de geldende gedragscodes. De minimale bewaartermijn van onderzoeksgegevens is vijf jaar na de publicatie van het onderzoek.

17. Een promovendus deponeert de bij zijn proefschrift behorende onderliggende datasets in (keuze)
a. vakgebiedspecifieke en/of b. nationale en/of c. institutionele repositories. De publicatie krijgt een unieke persistent object identifier (POI) toegekend, zodat de gegevens altijd toegankelijk blijven en men makkelijker (online) naar de publicatie kan verwijzen.

18. Indien onderzoeksdata moeten worden verwijderd of vernietigd, moet dit gebeuren in overeenstemming met de relevante wet- en regelgeving, de eisen die vanuit de onderzoeksfinanciers zijn gesteld, de vigerende databeleidsplannen en/of de geldende gedragscodes ten aanzien van deze data. Een datacurator van de UB/HB kan hierbij adviseren.